

§ 22 Motion M om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla

Svar på remiss från kommunstyrelsen

BESLUT

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motion från Anna König Jerlmyr med flera, Moderaterna, om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla.

Ärendet

Anna König Jerlmyr med flera, Moderaterna, har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit en rad åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla. En utgångspunkt är att det kriminella klimatet förändras i Stockholm och att Stockholms stads trygghetsmätning från 2017 visar att stockholmarnas oro för att utsättas för brott har ökat jämfört med mätningen 2014.

Sammantaget föreslås sexton åtgärder som riktar sig till kommunstyrelsen samt flera av stadens nämnder och styrelser.

Förvaltningen kommenterar de förslag som berör stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-12-08.

Dnr 1.5.1-650/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Lisbeth Crabo Ljungman m fl (M) yrkade att nämnden skulle avslå förvaltningens förslag och lade fram ett eget förslag – se Reservation nedan.

Peter Öberg m fl (L) yrkade att nämnden skulle avslå förvaltningens förslag och lade fram ett eget förslag – se Reservation nedan.

Beslutsgång

Lars Jilmstad (M) anmälde jäv och lämnade sammanträdet medan ärendet handlades.

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Lars Hultkvist (KD) anmälde ett ersättaryttrande.

Reservation

Lisbeth Crabo Ljungman m fl (M)

Stadsdelsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Reservation

Peter Öberg m fl (L)

1. Stadsdelsnämnden föreslår att kommunfullmäktige delvis bifaller motion (2017:54) av Anna König Jerlmyr m.fl. (alla M) om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla.
2. Därutöver anføres följande.

I vissa områden runt om i Stockholm finns i dag ett så stort kriminellt inflytande att det begränsar människors vardag och frihet. Kriminaliteten begränsar människors frihet att röra sig i staden, att driva affärsverksamhet, att bosätta sig var man vill, att leva med den man vill. Flera unga människor har mist livet i skjutningar och andra våldsdåd kopplat till den organiserade brottsligheten. Och kriminella grupperingar försöker gång efter gång slå tillbaka mot polisen, med brända bilar, skadegörelse och attacker mot enskilda som resultat. I Tensta, Husby och Rinkeby har kriminaliteten lett till att företagare inte längre kan driva sina butiker. Människorna i dessa stadsdelar undrar varför de ska stå ut med en större otrygghet än andra och efterfrågar en mer närvarande polis. Vi liberaler kommer aldrig att finna oss i den här utvecklingen. Den går att vända och den måste vändas, så att människors frihet kan garanteras.

Något av det allra viktigaste vi kan göra för att hejda denna våldsvåg är att stoppa nyrekryteringen till de kriminella nätverken. Den organiserade brottsligheten, men även lösare sammansatta kriminella nätverk, i Stockholm drar sig inte för att rekrytera ungdomar och rentav barn till en kriminell livsstil. Polisen pekar på att grovt kriminella organiserar nätverk av barn och unga för att vara deras ”sköldar” mot en upptrappad polisiär närvaro där de kriminella verksamheterna hotas. Kriminalvården larmar dessutom om att det finns en alltmer belastad grupp unga multikriminella som har en mycket låg motivation för att ta del av några stödjande samhällsinsatser. De vill inte, eller kan inte, ta sig in i ett ordnat liv fritt från brottsligheten.

För den unge person som vill lämna brottsligheten har vi i Stockholm sociala insatsgrupper sedan flera år. Men för de unga personer som inte har den minsta tanke på att lämna brottsligheten, som känner att man har en tillhörighet till sin kriminella grupp, återstår ytterst lite. Sådant är systemet – trots att en sådan person är farlig för sina medmänniskor.

Vi liberaler har därför i flera år drivit att socialtjänsten måste få nya befogenheter, exempelvis bättre möjligheter att omhänderta enligt LVU, eller till exempel kunna vitesförelägga föräldrar som inte deltar i möten om deras barns framtid för att minska risken att det behöver gå så långt som till ett omhändertagande. För att hindra de kriminellt drivande unga som ännu går i skolan att dra med sig sina klasskamrater in i brottslighet måste också skolan få fler verktyg att ge till exempel enskild undervisning.

Vi ser ett utanförskap som är mycket svårt att ta sig ur, om man väl hamnar där. Det är en mycket viktig uppgift för stadens ledning liksom för polisen och rättsväsendet att förhindra att fler unga dras in i den grova brottsligheten.

Men det fåtal av befolkningen som trots allt ägnar sig åt brottslighet kan inte ostört tillåtas förstöra för alla andra, utan måste mötas av tydliga konsekvenser från samhället – och deras möjligheter att ägna sig åt brott måste minimeras. Det kräver åtgärder av en helt annan omfattning än vad vi ser i Stockholm idag.

Vi liberaler har därför föreslagit ett paket av åtgärder för ett tryggare Stockholm, med alltifrån trygghetskameror och trygghetsvakter, till en lokal jour dit handlare och andra kan vända sig dygnet runt vid akuta otrygga situationer.

En mer närvarande samhällsapparat, med fler synliga poliser som skapar trygghet och klarar upp brott, är nödvändigt i Sverige. Liberalerna har föreslagit fler poliser och fler beredskapspoliser. I Stockholm har vi föreslagit att staden ska erbjuda sig att medfinansiera fler poliser till de områden som är i allra störst behov av en mer närvarande rättsstat tills dess att staten tar sitt ansvar. Det tar dock tid att bygga upp en tillräcklig organisation. Tills en välfungerande polis med större resurser finns på plats kan trygghetsvakter, anställda i kommunerna, hjälpa till med att skapa närvaro och synlighet där behoven är stora. Vi har i vårt budgetförslag avsatt 100 mnkr för att Stockholms stad ska kunna anställa minst 200 trygghetsvakter. Dessa ska rekryteras till de områden där behoven är som störst, i nära samverkan med polisen och efter lokala behov. Socialdemokraternas svar på detta har varit avvisande, för att nu i elfte timmen halvhjärtat komma med ett förslag om att anställa omkring 40 ambulerande vakter. Det är både för lite och för sent.

Vid sidan av de akuta säkerhetsinsatserna i områden där människor idag upplever begränsningar i sina möjligheter att leva i frihet och att driva verksamheter och företag utan rädsla för kriminellas repressalier behövs också andra, långsiktiga lösningar. Det handlar om att stärka de sociala trygghetssystemen, rusta skolorna, rusta upp och bygga om otrygga områden, garantera offentlig service som post och kontanttjänster, stötta handlare och skapa fler offentliga arbetsplatser. På dessa områden har Socialdemokraterna gjort för lite eller ingenting. Vi måste också bättre ta lokala aktörers, fastighetsägares och näringslivets engagemang tillvara. Att skapa goda förutsättningar för trygghet och framtidstro i de områden där samhällskontraktet utmanas kräver uthållighet både på det lokala och på det nationella planet.

Internationella förebilder finns för hur utvecklingen kan vändas i områden med mycket stora sociala problem. Så kallade BID:s, *Business Improvement Districts*, gör mätbar skillnad i många länder och handlar om att fastighetsägare går samman och gemensamt vårdar och rustar upp de områden där de verkar. Det är bland annat med detta arbetssätt, samt med ett närvarande samhälle med fler poliser, som New York sedan 1980-talet lyckats vända otrygga stadsdelar till levande och trygga sådana. De första insatserna kan vara att enas om snabba insatser i det egna beståndet, som att en krossad ruta byts ut eller att klotter saneras snabbt. Sådana åtgärder har enligt *broken windows*-teorin belagts vara preventivt verksamma. Men ett BID är också en utmärkt aktör för långsiktig upprustning av området där de verkar.

För att vända utvecklingen krävs en gemensam kraftsamling med konkreta incitament för samtliga berörda samhällsaktörer att stärka närvaron i brottsutsatta stadsdelar. Regeringen bör snarast tillsätta en nationell förhandling med de kommuner, landsting och privata aktörer som verkar i utsatta områden – det nya Sverigebygget, på modell efter Sverigeförhandlingen. Förhandlingen måste omfatta fler närvarande offentliga myndigheter och arbetsplatser, bättre offentliga miljöer och upprustade bostadsområden, insatser för att få fler i riktiga jobb och bryta det bidragsberoende som är kännbart i flera av stadsdelarna och bättre skolor som ger barnen bättre framtidschanser.

Det Sverigebygge som vi föreslår måste bjuda in dessa fastighetsägarföreningar och genom avtal slå fast vars och ens ansvar för social, ekonomisk och trygghetsmässig upprustning i sitt lokalområde. Med långsiktiga överenskommelser i avtal på 15 till 20 års sikt kan privata fastighetsägare, butiksinnehavare, företag och näringslivsorganisationer våga planera och investera långsiktigt av sina egna medel. Men de stora, övergripande satsningar som behövs, som åligger det offentliga, måste staten och kommunerna stå för. Därför behöver statliga pengar för infrastruktur- och säkerhetsinvesteringar avsättas för åtgärder inom förhandlingen.

Förhandlingen ska mynna ut i konkreta och tidsatta åtaganden för säkrare stadsdelar under lång tid framöver. Finansieringen måste komma från staten, berörda kommuner och landsting, och lokala fastighetsägarföreningar (BID:s) utifrån var och ens ansvarsområde. Satsningarna måste syfta till att ge människor bättre förutsättningar genom ökat och funktionsblandat bostadsbyggande, upprustade lokala centrum, fler i jobb, och åtgärder för att minska brottsligheten och därmed risken att bli utsatt för brott. Fler kommunala förvaltningar och statliga myndigheter behöver flyttas ut från innerstadskärnorna till stadsdelar som är i behov av ökad dagbefolkning, större underlag för handel och service och fler arbetsplatser.

Vi har för vår del redan nu budgeterat för en trygghetsmiljard till 2028 för att rusta bostadsområden, bygga nytt och bygga om, för tryggare stadsmiljöer i hela staden. Vi går också fram med högre tillskott till förskola och skola och satsningar på socialtjänsten. Satsningar som ska leda till att halvera andelen elever som går ut grundskolan utan gymnasiebehörighet i de stadsdelar som har de största utmaningarna, och halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där den är som störst.

Om vi inte samordnar insatserna för ökad säkerhet och trygghet, riskerar vi att återupprepa gångna misstag där spretiga satsningar avlöser varandra samtidigt som samhället backar tillbaka på andra områden. Istället behövs långsiktiga överenskommelser som fokuserar på sociala, ekonomiska och andra utmaningar samtidigt, för att rusta våra samhällen mot brott och för att värna människors frihet och trygghet.

Att återupprätta friheten och tryggheten i Stockholms bostadsområden kräver att rättsstaten klarar sitt uppdrag. Det krävs också att Stockholms stad leds av ett styre som förstår att tryggheten är en av stadens viktigaste frihetsfrågor under en lång tid framöver. Utan att människor kan känna trygghet och rörelsefrihet, utan att unga skyddas från att dras med i

brottslighet, går det inte att stärka skolresultat, vända utanförskap och skapa framtidstro. Därför är det sorgligt att behöva konstatera att Stockholms rödgröna trygghetspolitik saknar trovärdighet.

Ersättaryttrande

Lars Hultkvist (KD)

Kristdemokraterna anser att det finns många bra förslag i Moderaternas motion. Jag överlåter emellertid till vår fullmäktigegrupp att ta ställning till detta.